

Sammanställning av dialogarbete

Stråket Rinkaby-Glanshammar-Lillkyrka



Figur 1: Fotograf: Astrakan Images/Scandinav

Tack till alla som bidragit!

Örebro kommun har under 2023 genomfört en dialog i syfte att få ett fördjupat planeringsunderlag i stråket runt Rinkaby-Glanshammar-Lillkyrka. Underlaget är tänkt att spegla medborgarnas perspektiv och synpunkter om platser och värden att värna och utveckla i stråket.

Vår utgångspunkt är att det i mångt och mycket är boende eller människor som vistas i ett område som vet vilka kvalitéer som finns i området eller var det finns brister som bör åtgärdas. Örebro kommun vill därför tillsammans med medborgare och andra aktörer studera hur stråket kan förbättras i takt med att samhället utvecklas.

För att göra det intressant och enkelt att lämna synpunkter valde Örebro kommun att kombinera en digital enkät med en fysisk dialogträff på plats i området. Enkäten innehöll fem frågor om vad människor uppskattar i stråket och hur de skulle vilja att området utvecklas på lång sikt och var publicerad mellan 22 maj–16 juni 2023.

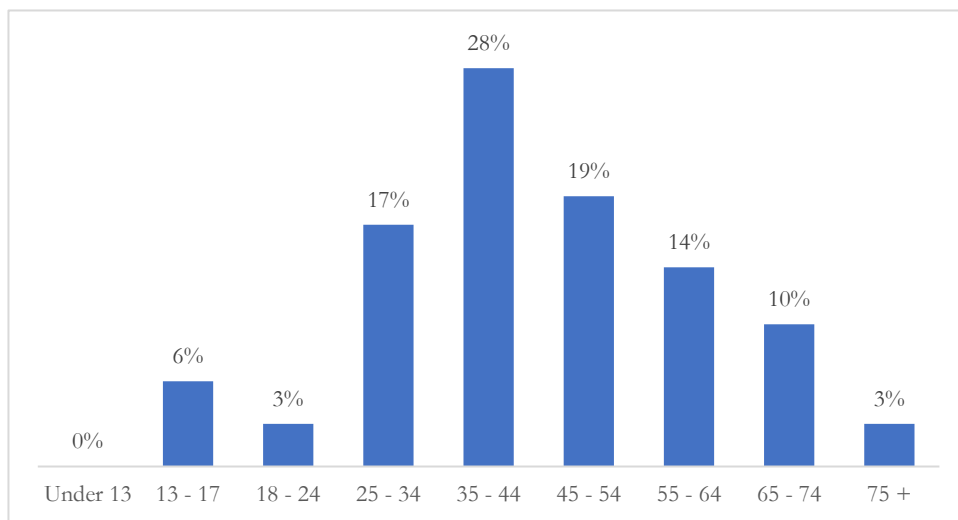
Den 30 maj 2023 var representanter från kommunen på plats i Glanshammar för att möta medborgare och intressenter. Vid tillfället fanns möjlighet att lyfta sina synpunkter muntligt, diskutera och ställa frågor. Det fanns även möjlighet att notera sina synpunkter på en karta.

Engagemanget att svara på enkäten och att delta vid den fysiska dialogträffen var stort. Vi fick över 300 svar på enkäten och mer än 50 personer deltog i dialogen på plats i Glanshammar.

Vi vill passa på att tacka alla som bidragit med sina erfarenheter!

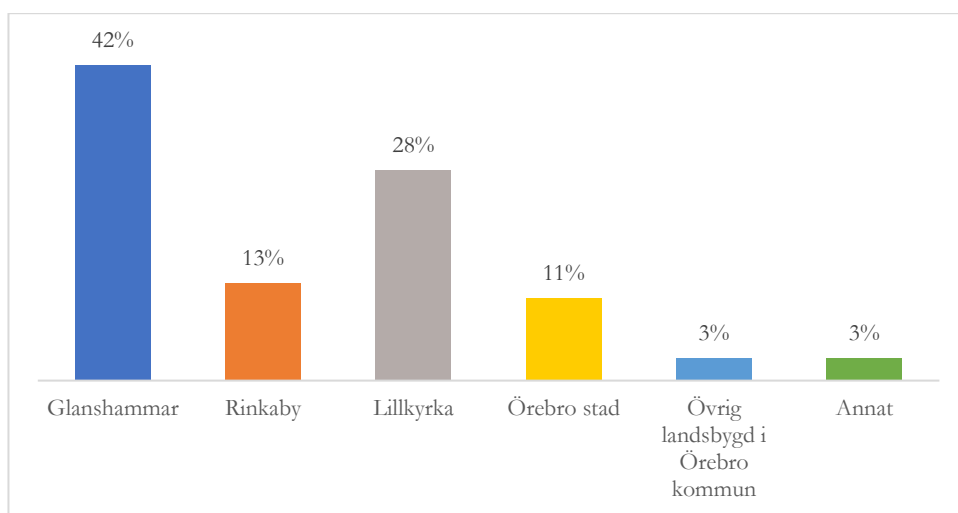
Vilka svarade på enkäten?

Totalt genererade enkäten 332 svar med ett deltagande från flera åldersgrupper. En majoritet av deltagarna är i åldrarna 25–54 år och allra störst var deltagandet i gruppen 35–44 år. Det var även ett relativt högt deltagande från åldersgrupperna 55–74. Deltagandet var lägre i gruppen 75+ och i de yngre åldersgrupperna upp till 24 år. Både kvinnor och män besvarade enkäten, men gruppen kvinnor utgjorde den största delen. Andelen kvinnor var 62% och andelen män var 38%.



Figur 2. Åldersfördelningen bland de som svarade på enkäten.

Det fanns en variation i bostadsort bland de som besvarat enkäten. Den största andelen av de svarande uppgav att de är bosatta i Glanshammar och vi fick också in många svar från personer bosatta i Lillkyrka. Deltagandet från Rinkaby och Örebro stad är relativt jämnt fördelat. I viss mån svarade även personer boende i andra delar av Örebro och i andra kommuner på enkäten.



Figur 3. Fördelning efter bostadsort bland de som svarade på enkäten.

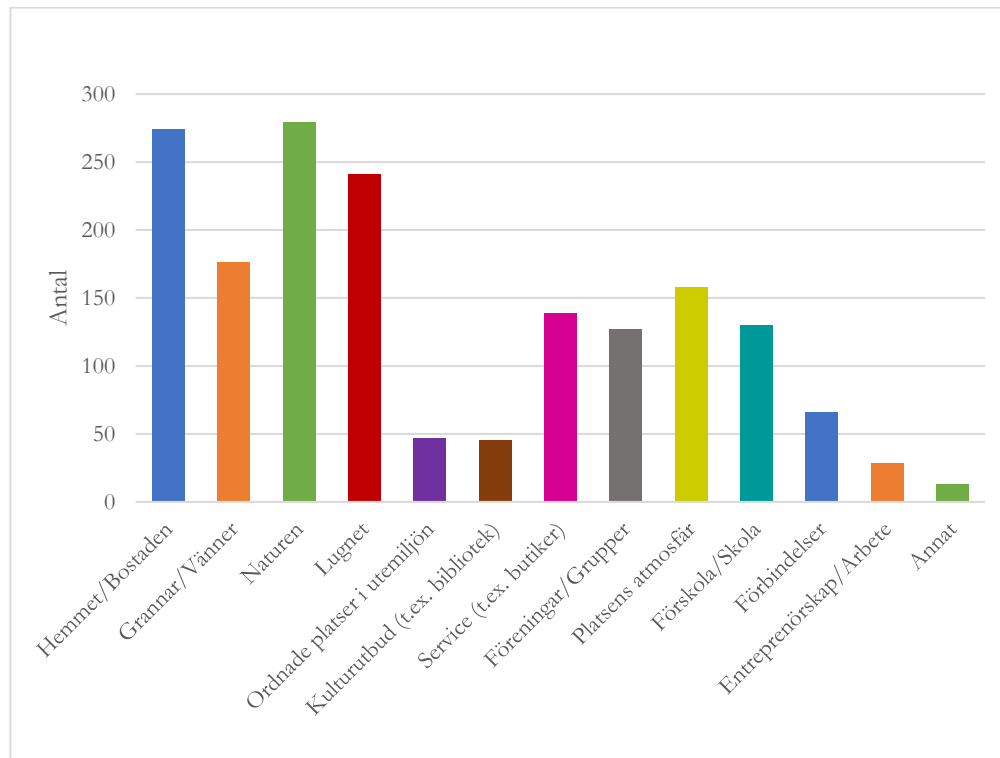
Så tyckte de svarande

Nedan presenteras resultatet av de frågor som ställdes i enkäten, samt en analys av resultaten. De öppna frågorna där den svarande hade möjlighet att i fritext formulera sitt svar har kategoriserats och presenteras i den här rapporten i övergripande teman visuellt. Trots att det inte fanns möjlighet att inkludera en karttjänst i enkäten har synpunkterna visualiserats i kartor för att visa exempel på synpunkter om specifika platser i stråket.

Synpunkterna har sammanställts i syfte att ge en samlad bild av vad människorna tyckt till om. Det betyder att varje enskild synpunkt inte kommer att bemötas utan presenteras genom olika teman eller som specifika exempel.

Uppskattade värden och funktioner

Ett syfte med dialogen var att identifiera vilka befintliga värden som bör bevaras, stärkas eller utvecklas. I enkäten ställdes därför en fråga om vad man uppskattar i stråket. På den här frågan var det möjligt att välja flera alternativ.



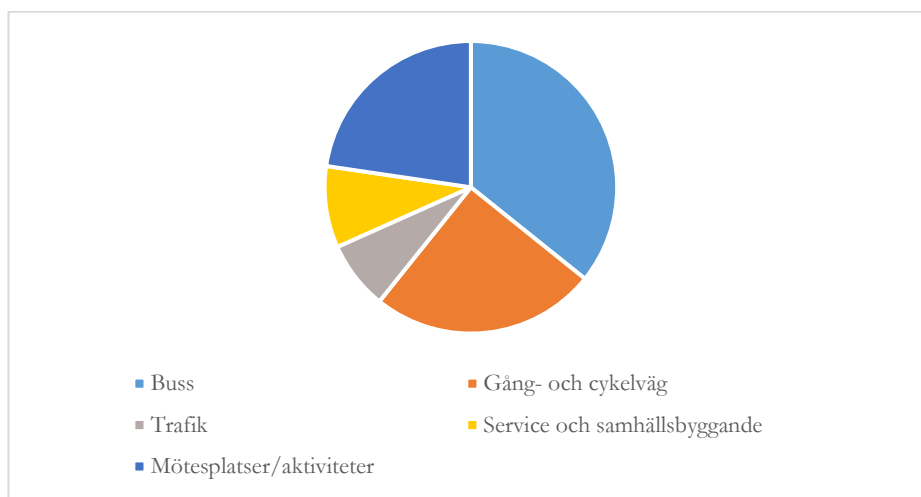
Figur 4. Vilka av följande alternativ uppskattar du i stråket Rinkaby-Glanshammar-Lillkyrka?

De tre värden som flest svarande uppskattade i utvecklingsstråket var naturen och lugnet samt hemmet/bostaden. Utifrån svaren i enkäten i sin helhet uppfattar vi att många upplever att stråket erbjuder natursköna landskap med en närhet till Hjälmaran och god tillgång till platser med natur- och rekreationsvärden. Många lyfter också fram att stråket erbjuder en lugn och tyst miljö, men med en relativ närhet till Örebro stad. Tydligt är också att många uppskattar den egna bostaden och de boendemiljöer som stråket erbjuder. Utifrån detta uppfattar vi att några av de värden som är särskilt viktiga för stråkets attraktivitet är möjligheten att bo i lugna och naturnära miljöer.

Utifrån svaren på den här frågan uppfattar vi att andra viktiga styrkor i stråket är grannar/vänner, tätt följt av platsens atmosfär, service, förskola/skola och föreningar/grupper. Värdena ordnade platser i utemiljön, kulturutbud, förbindelser samt entreprenörskap/arbete har fått relativt få röster, vilket kan tolkas som att det kan finnas ett behov av att stärka dessa värden i stråket.

Saknade värden eller funktioner

På samma sätt som att det är viktigt att identifiera vilka värden eller funktioner som människor uppskattar idag så är det viktigt att identifiera vad som skulle kunna utvecklas. Därför ställdes en fråga kring vad man saknar eller skulle vilja se utvecklas i stråket.



Figur 5. Finns det något du saknar eller skulle vilja se utvecklas i stråket Rinkaby-Glanshammar-Lillkyrka?

Många har valt att lämna synpunkter om busstrafiken, vilket förklaras av att Region Örebro nyligen har gjort förändringar i busstrafiken mellan Örebro tätort och Glanshammar/Lillkyrka. Synpunkterna rör framför allt att man vill se bättre förbindelser till Lillkyrka och vidare österut mot Arboga, liksom ett ökat antal turer till och från stråket under eftermiddagar, kvällar och helger. Det skulle underlätta pendling med kollektivtrafik, något som många i dagsläget upplever som svårt då busstiderna inte är anpassade till arbets- och skoltider. Den närtrafiklösning som finns idag beskrivs av en del som alltför svårtillgänglig. Ett förslag som inkommit i enkäten är att tillåta storleksmässigt mindre bussar under de tider på dygnet då efterfrågan inte är lika stor.

Av enkätsvaren framgår att många saknar sammanhängande gång- och cykelvägar i delar av stråket, framför allt mellan Glanshammar och Lillkyrka och vidare österut mot Arboga. Merparten av dem som lyft denna synpunkt har också kommenterat bristen på bussförbindelser längs samma sträcka. Vi ser ett samband mellan dessa synpunkter, då en avsaknad av bussförbindelser kan medföra att man i stället behöver kunna gå eller cykla. Därutöver framkommer det även att man önskar en sammanhängande cykelväg genom hela Glanshammar tätort samt bättre underhåll av vägarna och belysning längs med dem. Många har i enkäten efterfrågat utökade parkeringsmöjligheter och pendlarparkeringar i stråket, enklare hämtnings- och lämningszon runt skolan, liksom möjlighet att ladda elfordon.

Vidare indikerar svaren att det saknas större samlingslokaler i stråket för att möjliggöra aktiviteter och möten. Många önskar också att bygdegården i Glanshammar ska kunna nyttjas på samma sätt som tidigare och att fritidsgården ska vara öppen under helger.

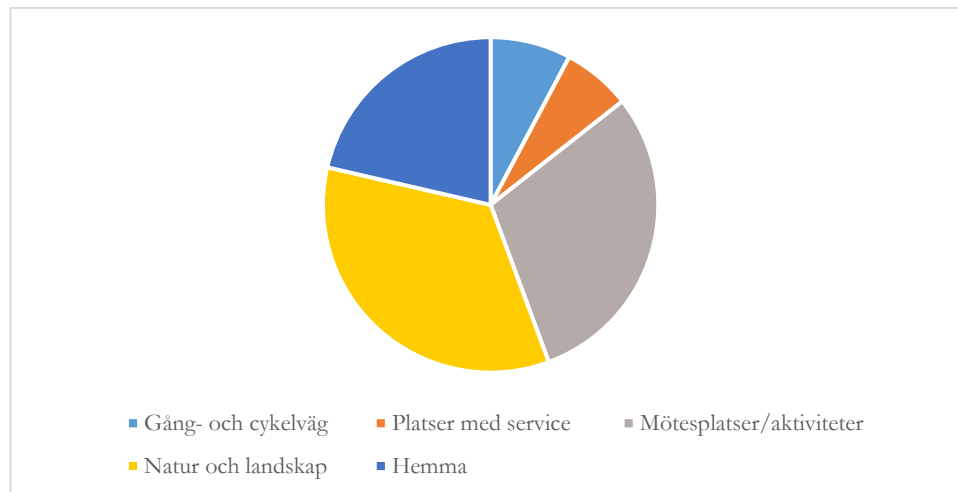
Många föreslår vidare att det skapas fler mötesplatser och lekplatser i stråket, framför allt i Rinkaby och Lillkyrka.

I svaren kommenteras vidare bristande möjligheter att utöva idrott och andra aktiviteter året runt. Många efterfrågar till exempel belysning i motionsspåret vid Skölvboslätt och föreslår även andra former av utrustning som till exempel en vattenstation intill spåret och bättre konstgräsplan. Många efterfrågar också en fullstor idrottshall/multiarena samt MTB-leder och utegym. Andra vanliga förslag är fler och bättre promenad- och vandringsleder i stråket samt fler grillplatser. I svaren ges vidare förslag på utrustning och utveckling av några av de kommunala badplatserna i stråket samt önskemål om hundbadplats och ordnade badplatser vid något av brotten. I enkätsvaren framgår också att många vill stärka kontakten med Hjälmarens genom bland annat kommunala badplatser, båtplatser och bättre möjligheter att nyttja isen under vinterhalvåret. Många av de svarande önskar också möjligheter att gå och cykla närmare Hjälmarens, t.ex. från Myrö mot Kolja och ner till Ässundet.

De svarande verkar generellt vara nöjda med att det finns ett serviceutbud i stråket och lyfter fram att Glanshammar centrum upplevs som levande. Många önskar samtidigt se en större konkurrens bland verksamheter genom tillkommande butiker, restauranger och caféer. Man vill även se en återetablering av en vårdcentral i Glanshammar samt service i fler delar av stråket, t.ex. en livsmedelsbutik i Lillkyrka.

Uppskattade platser

En fråga i enkäten rörde vilka platser inom området som är särskilt uppskattade. Då det inte fanns möjlighet att inkludera en karta för att märka ut vilka platser som uppskattas så ställdes en öppen fråga med möjlighet att motivera och utveckla sitt svar.



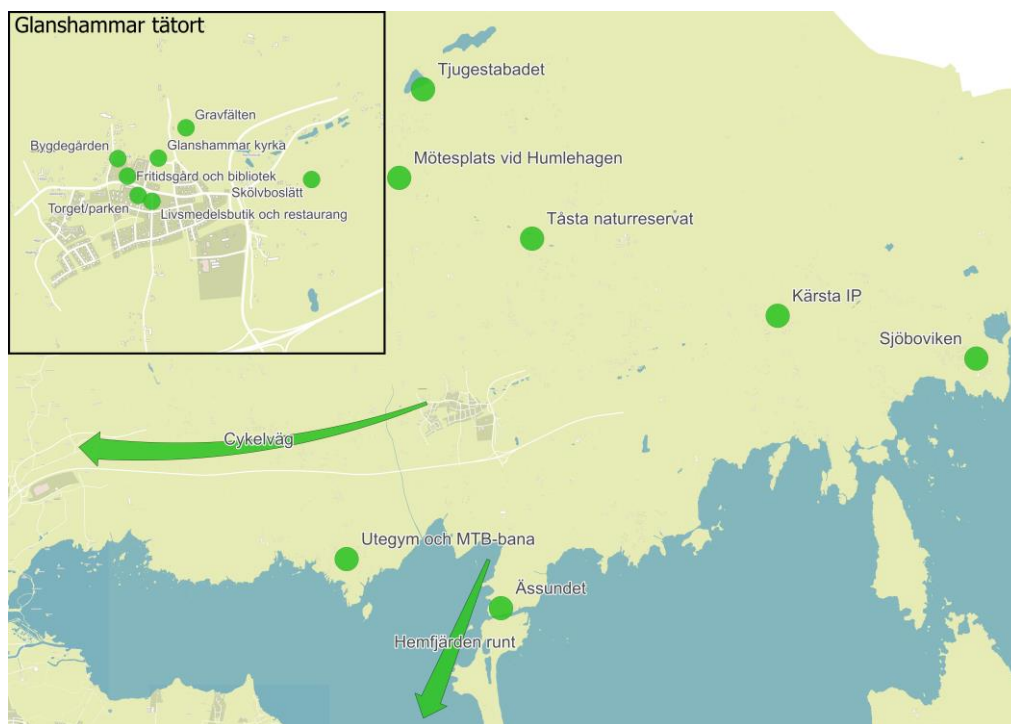
Figur 6. Vilka platser trivs du bäst på i stråket Rinkaby-Glanshammar-Lillkyrka? Motivera gärna varför.

En stor andel av de platser som lyfts fram som uppskattade kan kategoriseras som natur och landskap. I stråket finns även uppskattade mötesplatser och platser för aktivitet. Det är också tydligt att det egna hemmet rankas högt i stråket. I viss mån lyfts även platser med service samt gång- och cykelvägar fram som uppskattade.

Många sätter ett stort värde i den natur som finns både inom och runtomkring utvecklingsstråket. Det som uppskattas är variationen mellan natur, bebyggelse och odlingsmark som landsbygden erbjuder i kombination med närheten till Hjälmarens. Dessa aspekter bidrar även till att cykel- och gångvägen mellan Örebro stad och

Glanshammar uppskattas. Utvecklingsstråket erbjuder dessutom värden i skog, närhet till naturreservat och natursköna platser vilket är värden som får de boende att trivas. Även idrottsplatserna och motionsspåret intill Skölvboslätt är platser som många trivs på, då de skapar träningsmöjligheter för människor i alla åldrar. Stråket erbjuder också ett antal uppskattade badplatser. Utöver ordnade kommunala badplatser finns möjlighet att bada i flera av de stenbrott som minner om stråkets kulturhistoriska arv.

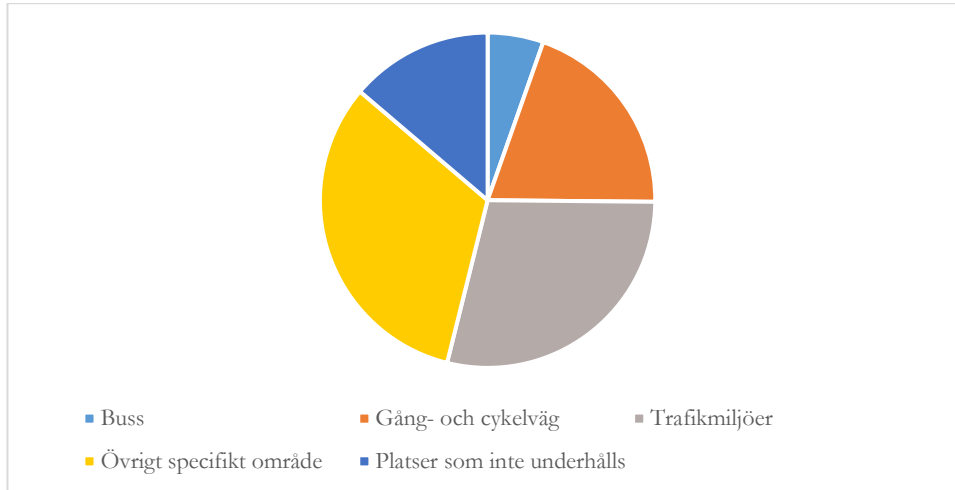
Bland mötesplatserna i stråket lyfts Glanshammar centrum med torget utanför ICA fram som trivsamt. Många uppskattar också fritidsgården, kyrkorna och församlingshemmet liksom de platser för föreningsliv som finns i stråket. Humlehagen och caféet vid Ässundet erbjuder ytterligare mötesplatser i omgivningarna runt stråket.



Figur 7. Exempel på uppskattade platser i stråket.

Mindre uppskattade platser

En fråga som ställdes i enkäten handlade om att fånga vilka platser inom området där människor inte trivs på eller är mindre uppskattade. Då det inte fanns möjlighet att inkludera en karta för att märka ut dessa platser så ställdes en öppen fråga med möjlighet att motivera och utveckla sitt svar.

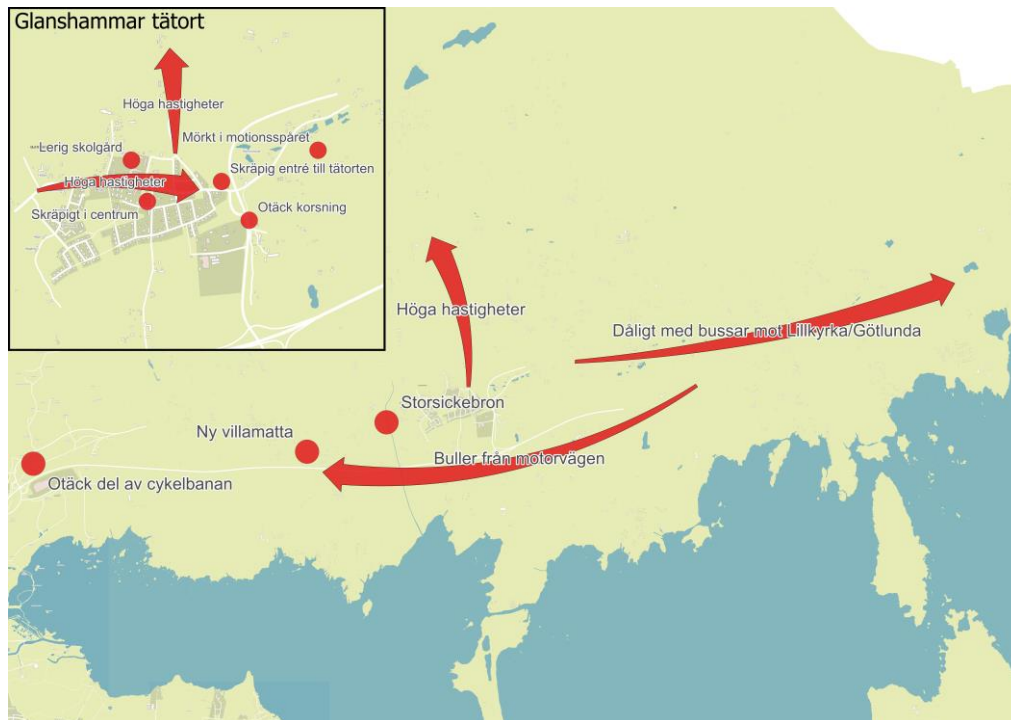


Figur 8. Vilka platser trivs du inte på i stråket Rinkaby-Glanshammar-Lillkyrka? Motivera gärna varför.

En stor andel av de svarande har valt att peka ut specifika platser eller områden i stråket där man inte trivs. I många fall beskrivs att det finns brister i underhållet av dessa platser, som upplevs som mörka eller skräpiga. Exempel på sådana platser är området runt ICA-butiken (framför allt bakom byggnaden) och pizzerian i Glanshammar som många anser vara mindre trevliga platser. Detta på grund av nedskräpning och tråkig omgivning men också att man upplever miljön vid hyreshusen längs Ringvägen som otrygg. Återkommande i svaren var också att man upplever att några av entréerna till Glanshammar tätort är skräpiga och inte välkomnande. Utöver synpunkterna på platser som inte underhålls kommenterades även specifika platser som man av andra anledningar inte uppskattar. Exempel på detta var kommentarer om nyare villabebyggelse som upplevs för tät i delar av stråket med en i övrigt mer lantlig prägel.

Ett återkommande tema i enkätsvaren var också synpunkter på trafikmiljöer som man upplever som otrygga. Bland annat har ett flertal övergångsställen angetts som otrygga och framför allt utanför skolan där det rör sig många barn. Förslag på åtgärd som nämns är lägre hastighetsbegränsningar längs med Gamla Arbogavägen och önskan om att installera farthinder genom centrum. Detta anses vara extra väsentligt vid de flertal tillfällen per år som motorvägstrafiken leds om till Gamla Arbogavägen.

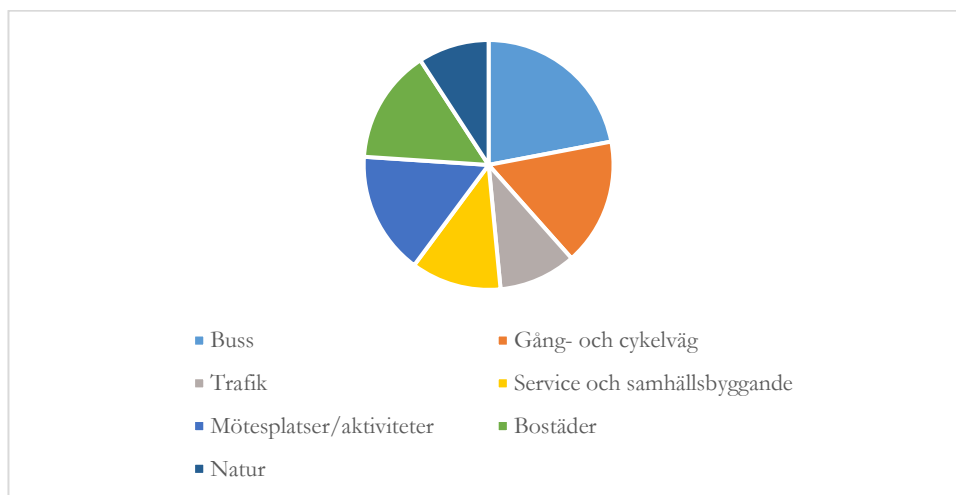
Många av synpunkterna om trafikmiljöer handlade specifikt om gång- och cykelvägar, som vi i diagrammet ovan har valt att skilja ut som ett eget tema. Synpunkter om bristfälliga bussförbindelser lyftes i viss mån även i denna fråga, där de svarande lyfter fram att de indragna busslinjerna begränsar människors möjlighet att förflytta sig.



Figur 9. Exempel på mindre uppskattade platser i stråket.

Framtidsdrömmar

Det fördjupade planeringsunderlaget är tänkt att användas under lång tid och i olika skeden av planeringsprocessen. Med en enkätfråga ville vi ge de svarande möjlighet att beskriva den utveckling man önskar se i stråket som helhet och på längre sikt.

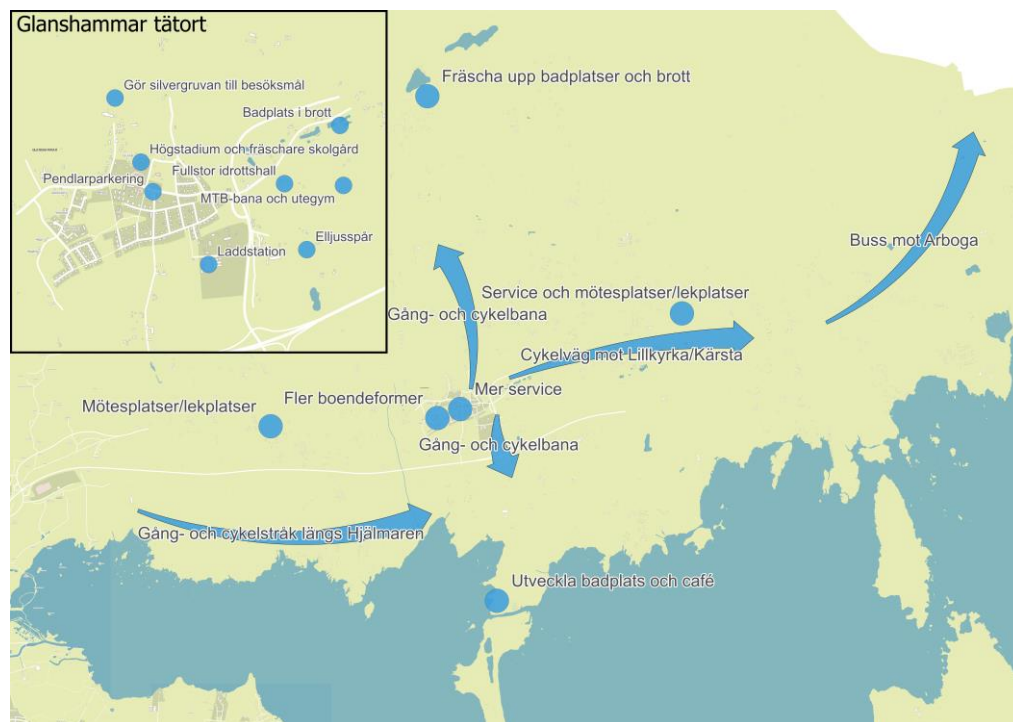


Figur 10. Hur skulle du vilja att stråket Rinkaby-Glanshammar-Lillkyrka utvecklas till år 2050?

I enkätsvaren kunde vi se flera olika, ungefär jämnstora, teman. I många fall lyftes liknande synpunkter som under frågan om vad som saknas i stråket. Återkommande var exempelvis att de svarande önskar se förbättringar gällande bussförbindelser och gång- och cykelmöjligheter både i stråket och vidare österut från Lillkyrka. Många lyfter också fram önskemål relaterade till trafik och trafiksäkerhet mer generellt. Exempelvis lyfter många fram att man önskar åtgärder för att hantera buller från motorvägen samt att det finns broar över motorvägen som upplevs obehagliga att cykla över av cyklister.

Generellt finns en positiv inställning till ny framtida bebyggelse och bostadsutveckling i stråket, samtidigt som det också finns ett visst motstånd till eventuell utveckling. Av svaren framgår att det finns en rädsla att lugnet och landskapsidyllen i stråket ska gå förlorat om det tillkommer allt för mycket bebyggelse. Många önskar i stället att kommunen ska satsa på grön infrastruktur och bevara landskapen, naturen och det växt- och djurliv som finns. Det inkom också förslag på att bebygga tomter som idag upplevs som skräpiga och förfallna i stället för att bygga på oexploaterad mark.

Många vill se en mer blandad bostadsbebyggelse i stråket med både hyresrätter och bostadsrätter i form av lägenheter, radhus och villor. Av svaren framgår att man upplever en brist på bostadsalternativ för äldre i Lillkyrka, Glanshammar och Rinkaby. Där vill man se en utveckling med handikappanpassade seniorboenden med tillgång till trädgård. Några synpunkter har också inkommit om att det på landsbygden är mest lämpligt att bygga villor och att man inte önskar att det inte borde byggas lägenheter och radhus. Vidare finns en önskan om kommunalt vatten och avlopp i delar av stråket där det inte finns idag, liksom tillgång till 5G-nät.



Figur 11. Exempel på inkomna förslag om vad som bör tillkomma eller utvecklas i stråket.

Till följd av bostadsutvecklingen och en växande befolkning i stråket önskar många att både skolan och förskolan byggs ut samt att årskurserna i skolan utökas till nionde klass. Inom service önskas ökade öppettider till biblioteket, att befintliga gårdsbutiker bevaras, och att en obemannad livsmedelsbutik tillkommer i Lillkyrka. Då de befintliga mötesplatserna och aktiviteterna i utvecklingsstråket har framstått som mycket uppskattade önskar de svarande nu också ett ökat utbud i framtiden. Det gäller i synnerhet Rinkaby och Lillkyrka där det idag till stor del saknas mötesplatser.

Utöver det som visas i diagrammet är bygdens kultur och historia ytterligare exempel på sådant som lyfts fram som viktigt. Flera önskar därmed att skyltar sätts upp i området för att gynna och utveckla kulturturismen.

Fysiska dialogträffen

På plats i Glanshammar valde ett femtiotal människor att stanna och diskutera tillsammans med kommunens tjänstepersoner. I stort speglas de synpunkter som lyftes under dagen de svar som även kom in via enkäten.

I sin helhet hade människor en positiv bild av det geografiska området runt Rinkaby-Glanshammar-Lillkyrka. Landskapet beskrevs som fint och man ser gärna att den natur och jordbruksmark som finns ska värnas och bevaras. Många lyfte att de upplever att det är väldigt trevliga människor som är bosatta i stråket vilket bidrar till önskingar av att man ser ett behov av att tillskapa flera mötesplatser i hela stråket. Exempel som lyftes var samlingslokal där föreningar och andra grupper kan samlas för aktiviteter och andra sammankomster, platser för fysisk aktivitet så som tillskapande av utegym och bättre fotbollsplaner (förslagsvis av konstgräs). Platser för odling och utevistelse för gemensamma aktiviteter så som grillplatser var återkommande synpunkter. En redan idag etablerad och uppskattad mötesplats är torget i Glanshammar vilket nämndes av flertalet.

Det framkom att man generellt är nöjd med det serviceutbud som finns i stråket men några enstaka önskar ytterligare livsmedelsbutik, Systembolaget samt café. Ett stort intresse visades även för kultur då det bland annat fanns önskemål om en ateljélokal och möjlighet till kulturskoleverksamhet. En återkommande synpunkt var önskan om att bygdegården åter ska finnas tillgänglig för användning av befolkningen.

Ett vanligt förekommande ämnesområde från dialogtillfället var olika synpunkter kopplat till trafiksäkerhet och mobilitet. Bland annat ifrågasattes bristen på cykel- och gångöverfarter längs med länsväg 817 ut mot motorvägen. En specifik plats som pekades ut som farlig är bron vid Storsicke där det saknas cykelväg. Det är dessutom en väg där många barn cyklar och därför fanns önskemål om en separat cykelbro intill den befintliga vägbron. Det framkommer även att det är extra riskabelt eftersom många bredare fordon (till jordbruket) kör den sträckan. Generellt fanns en önskan om förbättrade cykelmöjligheter i hela utvecklingsstråket. Det finns också ett antal smala vägparter med kurvor och dålig sikt som påtalas av många. Specifikt lyftes in- och utfarten mellan Glanshammar och väg 817 som farlig pga. dålig sikt.

Ett annat ämnesområde som lyftes var parkeringsplatser och att det upplevs vara svårt att parkera runt centrum då det numera är förbud mot att stå längs gatan. Förslag kom på pendlarparkering där de som åker buss eller samåker kan parkera utan att ockupera den lilla parkeringsyta som finns. Frågan och bussförbindelser förekom även vid dialogtillfället.

En återkommande synpunkt under dialogträffen var önskan om att tillföra alternativa boendeformer i Glanshammar så som seniorboende som ger möjlighet för människor att bo kvar i utvecklingsstråket när de blivit äldre.

Vid dialogtillfället inkom det även en del klagomål på att det är skräpigt och inte så välkommande vid infarten mot Glanshammar österifrån.

Vad händer nu?

De synpunkter som kommit in via enkäten eller vid den fysiska dialogträffen kommer att fungera som ett fördjupat planeringsunderlag i kommunens översiktliga planering såväl som i detaljplanering och bygglov.

Vi kommer närmast att fortsätta utreda hur värden i stråket Rinkaby-Glanshammar-Lillkyrka kan utvecklas, stärkas och bevaras. Detta i syfte att tydliggöra kommunens intentioner för området och skapa förutsättningar för att bebyggelseutvecklingen i området sker med utgångspunkt i översiktsplanens strategier för en hållbart växande landsbygd.

Det övergripande målet med uppdraget är att skapa förutsättningar för en hållbart växande landsbygd i stråket från Örebro tätort och vidare österut mot Rinkaby, Glanshammar och Lillkyrka. Målet är att möjliggöra en bebyggelseutveckling i kombination med att landskapets befintliga värden och karaktärer tillvaratas. Genom att fördjupa planeringsunderlagen i området är målet vidare att tillskapa förutsättningar för ett ökat befolkningsunderlag vars behov och önskemål beaktas.

Parallellt fortsätter ett antal detaljplanearbeten inom området. Information om detaljplaneprocessen och aktuella planarbeten finns på kommunens hemsida orebro.se.

Så hanteras synpunkterna

En del av de synpunkter som inkommit i dialogen rör frågor som ligger inom andra myndigheters eller instansers ansvarsområden. Nedan beskriver vi hur vi hanterar några av de vanligast förekommande synpunkterna som kommunen inte har rådighet över.

Kollektivtrafik

Örebro kommun har ett tätt samarbete med Region Örebro för att utveckla kollektivtrafiken men har inte rådighet över linjedragningen och turtätheten. Region Örebro ansvarar för busstrafiken, medan kommunen ansvarar för busshållplatser, bygga bussgator och möjliggöra bussprioritering i trafiksignaler. Örebro kommun kommer att förmedla de synpunkter som inkommit avseende kollektivtrafikens linjedragning och turtäthet till regionen inom ramen för samarbetet.

Det går också att själv förmedla synpunkter och önskemål till Region Örebro via Länstrafikens kundservice.

Väghållarskap

Trafikverket är den myndighet som ansvarar för den långsiktiga planeringen av statliga vägar samt byggande, drift och underhåll av dessa. I dialogen inkom synpunkter avseende vägar som är statliga, och som faller inom Trafikverkets ansvar. Örebro kommun kommer att förmedla dessa synpunkter till Trafikverket Region öst.

Bristande underhåll

Utveckling av en plats sker på initiativ av fastighetsägarna i dialog med kommunen och i det här tidiga planeringsskedet styr inte kommunen i detalj hur området ska utvecklas. Synpunkter som rör specifika fastigheters underhåll eller funktion vidarebefordras till berörd fastighetsägare för kännedom.